

تقدیم به استاد فرهاد توحیدی که الفبای
فیلمنامه نویسی را به من آموخت.

ابراهیم راهنشین - مترجم

رهنمودهای ماندگار نویسنده‌گی
از کتاب ذی‌بیش‌نامه نویسی

شکسپیر

برای فیلم‌نامه‌نویسان

جی.ام. اونسن

مترجم: ابراهیم راهنشین

شکسپیر برای فیلم نامه نویسان

رهنمودهای ماندگار نویسندگی از استاد نمایش نامه نویسی

به قلم: جی. ام. اونسن
مترجم: ابراهیم راهنشین

نویب چاه اول، ۱۳۹۷، شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

مدیر هنری: احسان حسینی

ویراستار: محسن انصاری خدی

لیتوگرافی و چاپ: پند

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۲۸-۸۷-۰

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

در این کتاب املاهای واژگان، پیراساس دستوره خستنان زبان و ادب فارسی است.

حقوق چاپ و نشر برای انتشارات ساقی محفوظ است.

اونسن، ج. ام. ۱۹۷۳ - J. M. Evenson

شکسپیر برای فیلم نامه نویسان: رهنمودهای ماندگار نویسندگی از استاد نمایش نامه نویسی / مترجم: ابراهیم راهنشین و ویراستار: محسن انصاری خدی.

تهران: ساقی، ۱۳۹۷، ۱۸۲ ص.

۲۰۰۰۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

عنوان اصلی:

Shakespeare for screenwriters : timeless writing tips from the master of drama, 2013.

عنوان دیگر: رهنمودهای ماندگار نویسندگی از استاد نمایش نامه نویسی.

۱. شکسپیر، ویلیام، ۱۵۶۴ - ۱۶۱۶ م. -- فن. ۲. Shakespeare, William -- Technique. ۳. فیلم نامه نویسی --

دستنامه ها. ۴. Handbooks, manuals, etc. -- Motion picture authorship

رده بندی کنگره: ۸۳۹۷ ش ۸ الف/ ۱۹۹۶ PN

رده بندی دیویی: ۸۰۸/۲۳

شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۲۹۴۶۵

دفتر: ۸۸۸۰۴۸۲۶، فروشگاه: ۸۸۸۹۷۸۱۴، پخش: ۸۸۸۵۳۹۰۸

نشانی: تهران، میدان فردوسی، خیابان شهید سپهبد قزنی، شماره ۱۶

۹. مقدمه مترجم.....

۱۱. پیش‌گفتار / فیلم‌نامه‌نویسان می‌توانند از شکسپیر چه بیاموزند؟.....

بخش اول / نمایش‌نامه‌هایی بی‌نظیر

۱۷. ۱. هملت.....

«با خدا در بر کار باش»

خلق شخصیتی پیچیده از لحاظ روان‌شناسی

۲۷. ۲. رومئو و ژولیت.....

«جدایی چنان تلخ و شیرین است»

نقاط اوج بایستی حتمی مایه‌ن‌بینی نشده باشد.

۳۷. ۳. مکبث.....

«محو شو ای لکه لعنتی»

چرا ما شخصیت‌هایی را که دل مشغولی دارند، دوست داریم؟

۴۷. ۴. اتللو.....

«این جملات همچون تیغی قلب زخمی مرا به درد می‌رزد»

قدرت فجایع شخصی

۵۵. ۵. لیرشاه.....

«از خویشاوند نزدیک‌تر ولی از قلب دورتر»

آیامی خواهید درام کلاسیک خلق کنید؟ پس خانواده را نابود کنید.

۶۵. ۶. رؤیای شب نیمه تابستان.....

«بر حسب اتفاق»

یک کمدی خوب حداقل به اتفاق و هم‌زمانی یا تغییر ناگهانی طنز آمیزی نیاز دارد.

۷. رام کردن زن سرکش .....
«مسیر عشق حقیقی هرگز بی دردسر نبوده است»
به عبارت دیگر، هیچ کس نمی‌خواهد زوج خوش و خرمی را تماشا کند.
۸. هنری پنجم .....
«بعضی از آدم‌ها بزرگی تحمیل می‌شود»
قهرمانانی که نقطه ضعف دارند تنها قهرمانانی هستند که ارزش دارد به آن
اهمیت داد شود.
۹. رولاند و سوزان .....
«داستان سادانه به نثرین کامیابی می‌رسد»
تاریخ چگونه اثبات می‌کند که دربارهٔ خلاقیت مبالغه شده است؟
۱۰. ریچارد سوم .....
«کنش، فصاحت است»
به عبارت دیگر، نشانم بده، بهم نشو
۱۱. حکایت زمستانی .....
«برخی با گناه ارتقا می‌یابند و بعضی با پاکدامنی سقوط می‌کنند»
چرا قوس شخصیت مهم است؟
۱۲. آنتونی و کلئوپاترا .....
«سرتاسر جهان صحنه نمایش است»
صحنه فقط پس زمینه نیست
۱۳. هیاهوی بسیار برای هیچ .....
«ایجاز روح دانایی است.»
چگونه کم‌دی بنویسیم که واقعاً بامزه باشد؟

۱۴. تاجر ونیزی ۱۲۷

«اگر ما را زخمی کنی، آیا خون ریزی نمی‌کنیم؟»
هر قدر شخصیت‌هایتان بیشتر رنج بکشند، بهتر است.

بخش دوم: فیلم‌های بزرگ

۱۵. خون شکسپیر قهرمان‌های فراموش‌نشده‌ی خلق می‌کند؟ ۱۳۹

همند و هنری پنجم و اتللو

۱۶. مهندس معکوب اثر شخصیت‌های منفی شکسپیر ۱۴۷

یاگو و مکبث و ریچارد سوم

۱۷. رمزگشایی از بزرگ‌ترین داستان عاشقانه‌ای که تاکنون بازگوشده است. ۱۵۹

رومئو و ژولیت

۱۸. نبوغ محض ۱۶۷

منابع الهام‌بخش شکسپیر

۱۹. چرا داستان‌های شکسپیر ۱۷۵

حتی با گذشت زمان ارزش خود را از دست نداده‌اند

۲۰. بزرگ‌ترین آموزه شکسپیر ۱۸۳

قواعد را بشکنید

چکیده‌ای از نمایش‌نامه‌های بی‌نظیر ۱۸۵

مقدمه مترجم

برای علاقه‌مندان به نمایش، شکسپیر نامی است مترادف با خلاقیت و ژرف‌بینی. هر اثرش به دنیای پر رمز و راز می‌ماند که می‌توان بارها و بارها آن را کاوید و هر بار به نکته‌ای تازه نائل شد. نمایش‌نامه‌های او که منبع غنی عواطف متناقض و اعمال پیچیده بشری است، می‌تواند راهنمای کسانی باشد که تصور می‌کنند در دنیای نمایش، حرفی برای گفتن دارند. آن‌هایی که امیدوارند با دقت در آثار این نابغه دنیای درام بتوانند گوشه‌ای از گرایش‌ها و ظرافت موجود در آثار او را در نوشته‌های خودشان تکرار کنند. کتاب شکسپیر برای فیلم‌نامه‌نویسان برای کمک به کسانی که علاقه‌مندان در فیلم‌نامه‌هایشان از شکسپیر الگو بگیرند، نوشته شده است.

خانم جی. ام. اونسن، نویسنده این کتاب، در رشته ادبیات رنسانس از دانشگاه میشیگان مدرک دکتری و از مدرسه مشهور تئاتر و فیلم و تلویزیون یوسی‌اِل‌ای فوق لیسانس هنرهای زیبا دارد. او که در رشته فیلم‌نامه‌نویسی جوایز و افتخارات مختلفی کسب کرده، با استودیوها و مؤسسه‌های تهیه و تولید مختلفی همچون «دریم‌ورکز» همکاری داشته است.

اونسن که در حال حاضر در دانشگاه پیردین مالیوی ایالت کالیفرنیا مشغول تدریس است، در مصاحبه‌ای درباره‌ی این کتاب گفته است: «کتاب داستان رابرت مک‌کی درباره‌ی تئوری‌های مک‌کی است؛ اما شکسپیر برای فیلم‌نامه‌نویسان درباره‌ی بهترین نویسنده‌ی انگلیسی‌زبان، یعنی شکسپیر است و نه من یا هرکس دیگری که این روزها می‌نویسد». او معتقد است با اینکه همه‌ی ما تحلیلگر آثار شکسپیر نیستیم؛ اما اغلب مان از او شناختی اندک داریم و مثلاً می‌دانیم که رومئو و ژولیت چه عشق رومئو و ژولیت به هم داشته‌اند.

این کتاب در بیست فصل شمارا مرحله‌به‌مرحله با الگوها و قواعد فیلم‌نامه‌نویسی که از دل نمایش‌نامه‌های شکسپیر درآمده است، آشنایی کند و همچنین این فرصت را به وجود می‌آورد تا با بینش تازه‌ای به نمایش‌نامه‌های شکسپیر نگاه کنید. ذکر این نکته نیز لازم است که برای ترجمه‌ی بخش‌هایی از نمایش‌نامه‌های شکسپیر که عیناً در این کتاب نقل شده‌اند، از ترجمه‌ی رسا و خوشخوان محمود اعتمادزاده (م.ا. به‌آذین) و دکتر علاءالدین یانرادی استفاده شده است. البته در برخی موارد، تغییرهایی جزئی در آن‌ها داده‌ام تا با هدف کتاب که آموزش ترفندهای فیلم‌نامه‌نویسی بر اساس نمایش‌نامه‌های شکسپیر است، قرابت بیشتری داشته باشد.

لازم به ذکر است با توجه به ملاحظات فرهنگی، بخش‌های کبرناهی از متن کتاب حذف شده است.

در پایان بر خود واجب می‌دانم از دوست خوبم محمدناصر احدی که زحمت ویرایش این کتاب را متقبل شد، تشکر کنم.